
Препоручена лексика за предмет Српски као нематерњи језик за други циклус обавезног образовања

Помоћно наставно средство за наставнике у остваривању исхода

Аутори:

Весна Крајишник и Александар Догнар

Препоручена лексика за предмет Српски као нематерњи језик
за други циклус обавезног образовања
- Помоћно наставно средство за наставнике у остваривању исхода -

Аутори:
Весна Крајишник
Александар Догнар

Уредница:
Дејана Милијић Субић

Издавач:
Златко Грушановић

Дизајн и прелом:
Милица Дервишевић

Илустрације:
Бранислав Цимеша

Штампа:
Грид студио

Тираж:
250 примерака

август, 2019.

ISBN 978-86-6383-089-9

CIP - Каталогизација у публикацији- Народна библиотека Србије, Београд
371.3::811.163.41(035) КРАЈИШНИК, Весна, 1964 - Препоручена лексика за предмет Српски
као нематерњи језик за други циклус обавезног образовања : помоћно наставно средство
за наставнике у остваривању исхода / аутори Весна Крајишник и Александар Догнар ;
[илустрације Бранислав Цимеша]. - [Београд] : Мисија ОЕБС-а у Србији, 2019 ([Београд] :
Грид студио). - 52 стр. : илустр. ; 21 cm Тираж 250. ISBN 978-86-6383-089-9
1. Догнар, Александар, 1971- [аутор] а) Српски језик - Настава - Методика - Приручници
COBISS.SR-ID 278795276

Издавање приручника омогућила је Мисија ОЕБС-а у Србији.

Напомена: Ставови изречени у књизи припадају искључиво ауторима
и не представљају нужно званичан став Мисије ОЕБС-а у Србији.

Уводна реч уреднице	5
Речник по тематским областима (5. разред)	7
Речник по врстама речи (5. разред)	13
Речник по тематским областима (6. разред)	15
Речник по врстама речи (6. разред)	21
Речник по тематским областима (7. разред)	23
Речник по врстама речи (7. разред)	29
Речник по тематским областима (8. разред)	31
Речник по врстама речи (8. разред)	38
Сумативни речник	41
Прилог: илустрације	44

Поштовани наставници,

Пред вама се налази нови приручник који је настао из потребе да се настава и учење *Српског као нематерњег језика* додатно унапреди и доведе до правог циља: оспособљености ученика да се служи српским језиком у усменој и писаној комуникацији како би био активни члан у животу заједнице и остварио зајемчена грађанска права и дужности; спремности ученика да уважава српску културу, али и доприноси интеркултуралности као темељној вредности демократског друштва.

Циљ учења, као и исходи за сваку годину учења (на А или Б нивоу), представљају својеврсну мапу по којој ћете се кретати ка предвиђеном „излазу“ – компетенцијама којима ваши ученици треба да овладају на крају одређеног циклуса, односно стандардима који јасно прописују ове „излазе“.

Јасно нам је, међутим, да оваква мапа за многе представља потрагу за тајанственим, скривеним благом, па се већ на почетку предају и одустану, док на том путовању остану само они одважнији, искуснији или способнији. Ми ћемо покушати да докажемо да је могуће супротно: сваки нови корак у освајању циља треба да буде подстицај за наредну „етапу пута“, а „заставица“ на „освојеној територији“ биће вештине, знања и ставови које ће ваши ученици стећи и свакодневно их користити као пуноправни чланови друштва (често и размењујући вештине са вама).

Радна група која је уз подршку Мисије ОЕБС-а у Србији креирала програм за све циклусе учења, настојала је и настојаће да прати и даје подршку свима вама који предајете овај предмет. Тако је као резултат тих настојања да се садржаји програма што комплетније обраде и исходи што лакше и прецизније остваре, настао овај приручник у којем је груписана лексика која треба да се усвоји током сваког циклуса.

Као што сте, упознајући се са Програмом, могли да уочите, у свакој години учења у другом циклусу предвиђено је да ученици који уче по А програму (хомогена средина) науче до 100 нових речи, а ученици који уче по Б програму (хетерогена средина или словенски језик као матерњи) 100 - 150 нових речи, према темама које

су прописане програмом. Пошто смо свесни да није једноставно одредити која је то лексика која треба да се усваја, направили смо овај приручник који би требало да вас води кроз све теме и усмерава на то који лексички фонд да употпуњујете одређеном темом и њеним садржајима.

Неки од наставника који ће користити овај приручник предају само по А или само по Б програму, али исто тако има и оних који предају истовремено и по једном и по другом програму. Без обзира на то у којој се од ових позиција налазите, јасно ће вам бити да су обе варијанте програма сродне, међусобно компатибилне и конципиране тако да Б варијанта програма само продубљује и проширује онај ниво знања који се постиже А програмом. С обзиром на то, и лексика која се усваја у сваком од ових програма, на сваком нивоу учења, пробрана је тако да ученицима који уче по А програму омогући функционална знања и несметану комуникацију на српском језику према потребама које су у складу са узрастом, а ученицима који уче по Б програму омогућава да досегну и друга значења и остваре сложене изражавање и постепено овладавање различитим дискурсима.

Сигурни смо да ће овај приручник бити важан и користан пратилац наставе и да ћете уз његову помоћ додатно уживати у процесу, а зашто не рећи и мисији, образовања и обучавања ученика српском језику као нематерњем.

Уредница

РЕЧНИК ПО ТЕМАТСКИМ ОБЛАСТИМА

5. РАЗРЕД

Програм А

Основни садржаји тематских области	Препоручена лексика	Препоручени модели
Лично представљање		
основне информације о себи – датум свог рођења; омиљене личне активности		
	родити се дружити се	Ја сам се родио у Краљеву, а сад живим у Крагујевцу. - Када си ти рођен/рођена? - Ја сам рођен/рођена двадесет и другог марта две хиљаде осме године. Ми се дружимо на великом одмору.
Породица		
занимања чланова породице и људи у окружењу		
	продавац/ продавачица занимање ¹ спремачица директор/директорка	Моја мама је продавачица, а мој тата ради у банци. Ово занимање је добро. Наша спремачица се зове Снежана. Да ли је директор у школи? Моја мама ради у фабрици, а њена мама не ради нигде. - Шта су ови људи? - Овај човек је директор, а ови људи су наставници.

¹ Наставник уводи називе занимања у складу са потребама и интересовањима ученика.

Живот у кући

опис просторија у кући/стану; свакодневне активности у кући; празници

спрат
приземље
степенице (степеник)
славити
Ускрс
Божић
Рамазан
Бајрам
празник
обично
помоћи/помагати
слушати
чути

Кухиња и дневна соба су у приземљу, а купатило и спаваће собе су на спрату.

У мојој школи је цвеће на степеницама.

Божић слаavimo на зиму, а Ускрс на пролеће.

У нашој кући слаavimo Рамазан и Бајрам.

Данас је празник и не идемо у школу.

- Како помажете родитељима у кући?

- Обично бришем прашину и перем судове.

Волим да слушам музику.

Јуче сам чула/чуо једну добру песму.

Храна и пиће

врсте воћа и поврћа²; активности у припремању хране

сећи/исећи	Банану и јагоде сам исекла/исекао.
мешати/промешати	Сада сечем јабуку, поморанџу и ананас јер правим воћну салату. Треба да промешам воћну салату, али не треба да је мешам дуго.

Одећа и обућа

набавка одеће и обуће

За производњу ове тематске јединице користи се већ усвојена лексика.	Морам да купим нове патике зато што сутра имам физичко. Где си купила/купио тај ранац? - Када си купила/купио ту јакну? - Јуче.
--	---

Здравље

болести и лечење; здравствено стање

осећати (се)	- Како се осећаш?
добро	- Не осећам се добро. Лоше ми је.
лоше	Не могу да једем ништа, мука ми је.
мука	Он је пао и сломио ногу.
пасти/падати	Лекар лечи људе.
ломити/сломити	
лечити/излечити	

² Наставник допуњава називе воћа и поврћа у складу са потребама и интересовањима ученика.

Образовање

нови школски предмети; зимски и летњи распуст; школски намештај; школски прибор

разред

предмет

омиљен

математика

страни језик³

српски језик као
нематерњи

биологија

географија

историја

физичко васпитање

ликовна култура

музичка култура

техничко и
информатичко
образовање

зимски

летњи

лењир

шестар

троугао

папир

Ја идем у пети разред.

Колико имаш предмета у петом разреду?

Мој омиљен предмет је _____.

Да ли данас имамо математику?

Важно је учити страни језик. Који страни
језик учиш?

Данас је први час географија.

Како се зове твој наставник историје?

- Када имамо биологију? - У среду.

Када је зимски распуст?

Летњи распуст је у јулу и августу.

Да ли можеш да ми даш лењир?

- Чији је ово шестар? - Мој.

- Да ли имаш троугао? - Немам.

Нико није урадио домаћи задатак.

Природа

временске прилике; називи континената и земаља у окружењу

Европа

Африка

Америка

Аустралија

Азија

земља

Србија

Моја земља је у Европи.

Да ли је Русија у Азији или Европи?

Сиднеј је у Аустралији.

Овај тенисер је из Србије.

Моја бака је из Румуније.

³ Наставник уводи називе језика у складу са потребама и интересовањима ученика.

Спорт и игре

спортови и спортисти

фудбалер/
фудбалерка⁴
кошаркаш/
кошаркашица

Желим да будем кошаркаш/
кошаркашица.
Овај фудбалер је из Црне Горе.

Куповина

цене; плаћање

коштати
платити/плаћати
купити

Колико кошта ова свеска?
Ја сам платио/платила буреку сто динара.
Моји родитељи ми плаћају ужину сваки
месец.
Идем у продавницу. Морам нешто да
купим.

4 Наставик уводи називе спортова и спортиста у складу са потребама и интересовањима ученика.

Насеља, саобраћај и јавни објекти

сеоско домаћинство (башта, врт, воћњак); градске улице и тргови; циљ путовања; аутобуска и железничка станица

башта	
воћњак	Воћњак и виноград су иза куће.
виноград	Концерт је на тргу.
трг	Никад нисам путовао/путовала у Италију.
путовати	Фабрика је поред аутобуске станице.
аутобуска станица	Железничка станица је поред аутобуске станице.
железничка станица	
фабрика	

Време

прецизно исказивање времена (сати и минути); исказивање датума

сат	- Колико је сати? - Сада је седам и петнаест.
минут	У пола осам идем у школу.
пола	Данас сам учила/учио сат времена, а мој брат је учио два сата.
датум	Никад не идем у кревет после 11 сати. - Који је данас датум? - Данас је двадесет други март две хиљаде деветнаесте године.

Нетематизована лексика

именице; глаголи; везници; прилози; предлози; заменице; бројеви

човек	нигде
људи	негде
хиљада	колико
страна	важно
ребати	испред
бити	иза
бројати	изнад
дати	испод
смети	поред
хтети	који
отворити/отварати	сви
затворити/затварати	нико
кад(а)	ништа
овде	нешто
тамо	

РЕЧНИК ПО ВРСТАМА РЕЧИ

5. РАЗРЕД

Именице

1. продавац/ продавачица	14. разред	28. троугао	41. виноград
2. занимање	15. предмет	29. папир	42. трг
3. спремачица	16. математика	30. Европа	43. аутобуска станица
4. директор/ директорка	17. страни језик	31. Африка	44. железничка станица
5. спрат	18. српски језик као нематерњи	32. Америка	45. фабрика
6. приземље	19. биологија	33. Аустралија	46. сат
7. степенице (степеник)	20. географија	34. Азија	47. минут
8. Ускрс	21. историја	35. земља	48. датум
9. Божић	22. физичко васпитање	36. Србија	49. човек
10. Рамазан	23. ликовна култура	37. фудбалер/ фудбалерка	50. људи
11. Бајрам	24. музичка култура	38. кошаркаш/ кошаркашица	51. страна
12. празник	25. техничко и информатичко образовање	39. башта	
13. мука	26. лењир	40. воћњак	

Придеви

1. омиљен	2. зимски	3. летњи
-----------	-----------	----------

Заменице

1. који	3. нико	4. ништа	5. нешто
2. сви			

Бројеви

1. хиљада

Глаголи

1. родити се	7. сећи/исећи	13. коштати	19. бројати
2. дружити се	8. мешати/ промешати	14. платити/плаћати	20. дати
3. славити	9. осећати (се)	15. купити	21. смети
4. помоћи/помагати	10. пасти/падати	16. путовати	22. штети
5. слушати	11. ломити/сломити	17. требати	23. отворити/отварати
6. чути	12. лечити/излечити	18. бити	24. затворити/ затварати

Прилози

1. обично	4. пола	7. тамо	10. колико
2. добро	5. кад(а)	8. нигде	11. важно
3. лоше	6. овде	9. негде	

Предлози

1. испред	3. изнад	4. испод	5. поред
2. иза			

РЕЧНИК ПО ТЕМАТСКИМ ОБЛАСТИМА

6. РАЗРЕД

Програм А

Основни садржаји тематских области	Препоручена лексика	Препоручени модели
Лично представљање		
основне информације о себи; омиљене личне активности		
	шетати(се)/ прошетати (се)	Често се шетам у граду са пријатељицом.
	игрица серија	Ја волим да гледам серије, али више волим да играм игрице.
Породица		
опис чланова породице и људи у окружењу (физичке и психичке карактеристике)		
	бркови брада коврцав раван ружан тужан весео занимљив духовит љубазан	Мој тата има бркове и браду. Моја мама има кратку, коврцаву косу. Моја сестра има дугу, равну косу. Зашто си тужан/тужна? Он је занимљив и духовит. Њена мајица ми се не свиђа, ружна је.

Живот у кући

покућство (постељина, посуђе, кућни апарати); уобичајене дневне активности током радне недеље и викенда; празници и прославе у породици

шерпа

Мама кува супу у шерпи.

миксер

Купили смо нови миксер.

рерна

У недељу је мама правила колач и опекла се на рерну.

лећи/лежати

слава

У суботу и недељу волим да лежим на каучу и гледам ТВ.

венчати се

Њихова слава је у децембру. Они имају пуно гостију.

гост

- Када је Дан жена? - Осмог марта.

Мама и тата су се венчали пре 15 година.

Храна и пиће

омиљена храна и пиће; зачини; врсте меса

супа	
со	Со и бибер су на столу поред хлеба.
бибер	Треба додати још мало сирћета у салату.
сирће	
горак	Овај краставац је мало горак.
додати/додавати	Волим да једем пилетину и телетину, а никад не једем свињетину и прасетину.
пилетина	
телетина	Мој тата највише воли да једе јунетину.
јунетина	
свињетина	

Одећа и обућа

опис одеће и обуће; одржавање одеће и обуће

капут	
дугме	Не свиђа ми се овај капут, преширок је и има само једно дугме.
узак	
широк	
скуп	Овај џемпер је узак и прескуп.
јефтин	Купила сам јефтину пролећну јакну.
пролећни	Јесења јакна је тања од зимске.
јесењи	Ове патике су мекане и квалитетне.
мек(ан)	
квалитетан	

Здравље

активности за очување здравља

бавити се	- Да ли се бавиш спортом? - Да,
спорт	тренирам кошарку.
хранити (се)	Треба да се хранимо здраво.

Образовање

омиљени школски предмети; дан школе; активности на часу и на одмору;
основни појмови из биологије

објаснити/ објашњавати	
биљка	Ова биљка има корен, стабло, ране и листове.
корен	
стабло	Ђелија је најмањи део биљки, животиња и људи.
лист	
рана	Птице имају кљун и перје.
кљун	Пуно животиња има реп.
крило	Које животиње имају крзно?
реп	Птице имају крила, а рибе имају пераја.
перје	
крзно	Пуно инсеката има крила.
пераја	Цвеће обично цвета у пролеће.
инсект	Руже у дворишту су процветале.
цветати/процветати	
део	

Природа

чување природе; географски појмови и називи држава⁵

бацити/бацати	Морамо чувати природу и не бацати смеће.
чувати	
океан	У океану има пуно смећа.
главни град	Београд је главни град Србије.
континент	Који је главни град Аустрије?
планета	Европа је један континент. Наша планета се зове Земља.

⁵ Наставник даје називе држава у складу са потребама и интересовањима ученика.

Спорт и игре

спортски реквизити и основна спортска терминологија

скочити/скакати	Колико можеш да скочиш?
полувреме	Утакмица има два полувремена.
судија	Судија је на терену и говори са тренером.
судити	Који судија суди на овој утакмици?
тим	- Да ли је наш тим победио? - Не, изгубио је.
победити/побеђивати	Кошарку играмо у сали.
губити/изгубити	
играч	
сала	

Куповина

цене; место куповине; плаћање

кусур	Продавачица је вратила кусур.
вратити (се)/враћати (се)	Волим да идем у куповину. Обично идем са мамом у тржни центар.
тржни центар	
куповина	

Насеља, саобраћај и јавни објекти

оријентација у простору; начин кретања; делови града; циљ путовања; болница; библиотека

горе	Авион лети високо.
доле	Да ли знаш да пливаш?
право	Највећа лука у Европи је у Амстердаму.
високо	Аеродром у Београду се зове „Никола Тесла“.
пливати	Право је трг, горе је болница, лево је пошта, а доле је пијаца.
летети	
лука	
аеродром	

Време

исказивање времена устајања, одласка у кревет и узимања основних obroka

устати/устајати

Обично устајем у седам.
Доручкујем у пола осам. У школи сам од осам до пола два. Ручам у два сата. Одмарам се до четири сата. Учим до шест и идем на тренинг. На тренингу сам до осам. Вечерам касно и мало играм игрице. Обично идем у кревет у пола једанаест.

Нетематизована лексика

предлози; прилози; везници; придеви

од

ретко

до

зими

рано

лети

касно

понекад

увек

пуно

никад

него

често

исти

РЕЧНИК ПО ВРСТАМА РЕЧИ

6. РАЗРЕД

Именице

1. аеродром	13. инсект	25. миксер	37. сирће
2. бибер	14. јунетина	26. океан	38. слава
3. биљка	15. капут	27. пераја	39. со
4. брада	16. кљун	28. перје	40. спорт
5. бркови	17. континент	29. пилетина	41. стабло
6. главни град	18. корен	30. планета	42. судија
7. гост	19. крзно	31. полувреме	43. супа
8. грана	20. крило	32. реп	44. телетина
9. део	21. куповина	33. рерна	45. тим
10. дугме	22. кусур	34. сала	46. тржни центар
11. играч	23. лист	35. свињетина	47. шерпа
12. игрица	24. лука	36. серија	

Придеви

1. весео	6. јесењи	11. мек(ан)	16. тужан
2. горак	7. јефтин	12. пролећни	17. узак
3. духовит	8. квалитетан	13. раван	18. широк
4. занимљив	9. коврцав	14. ружан	
5. исти	10. љубазан	15. скуп	

Глаголи

1. бавити се	6. додати/додавати	11. победити/ побеђивати	16. цветати/ процветати
2. бацити/бацати	7. летети	12. скочити/скакати	17. чувати
3. венчати се	8. лећи/лежати	13. судити	18. шетати(се)/ прошетати (се)
4. вратити (се)/ враћати (се)	9. објаснити/ објашњавати	14. устати/устајати	
5. губити/изгубити	10. пливати	15. хранити (се)	

Прилози

1. високо	5. касно	9. право	13. увек
2. горе	6. лети	10. пуно	14. често
3. доле	7. никад	11. рано	
4. зими	8. понекад	12. ретко	

Предлози

1. од	2. до
-------	-------

Везници

1. него

РЕЧНИК ПО ТЕМАТСКИМ ОБЛАСТИМА

7. РАЗРЕД

Програм А

Основни садржаји тематских области	Препоручена лексика	Препоручени модели
Лично представљање		
основне информације о себи – национална или етничка припадност		
	Србин/Српкиња ⁶	Ја сам _____.
Породица и људи		
односи међу члановима породице и пријатељима		
видети (се)/виђати (се)	пријатељ/пријатељица	Често се виђам са пријатељима.
комшија/комшиница	значасти	Мама често пије кафу са комшиницом.
сџам	разговарати	Моја породица ми пуно значи.
узнати (се)	упознати (се)	Често идем код баке зато што она живи сама.
заљубљен	сећање	Дуго разговарам са пријатељицом телефоном.
сећање	љубав	Стефан је заљубљен у Јовану.
љубав	шалити се	Љубав је најјаче сећање.
шалити се		- Када си упознала Милицу? - Ми смо се упознали прошле године.
		Мој стриц је духовит. Често се шали.

⁶ Наставник уводи називе националне или етничке припадности у складу са потребама и интересовањима ученика.

Живот у кући

опис простора у којем се проводи највише времена (лични кутак) - његово одржавање и уређење

налазити се	Моје омиљено место у кући је
место	на првом спрату. То је моја соба.
ставити/стављати	Она се налази између купатила и спаваће собе.
уживати	Књиге је ставио/ставила на кревет. Уживам да читам у соби.

Храна и пиће

храна биљног и животињског порекла

млечни производ	Млечни производи су: сир, јогурт, павлака и кисело млеко.
сухомеснати производ	Сухомеснати производи нису здрави.
житарица ⁷	Волим да доручкујем житарице.
брашно	Желимо да правимо палачинке, али немамо брашно и уље.
уље	Често једемо пиринач.
пиринач	Не волим буреке зато што је мастан.
мастан	

Одећа и обућа

материјали од којих се прави одећа и обућа; облачење младих

кожа/кожни	
памук/памучни	
вуна/вунени	Имам кожну јакну.
синтетика/синтетички	Овај дукс је 30% синтетика, а 70% памук.
одећа	Волим овај вунени џемпер.
обућа	Њена одећа и обућа је модерна.
облачити (се)/обући (се)	Сутра идем на рођендан. Не знам шта ћу обући, али знам да ћу обути нове ципеле.
обувати (се)/обути (се)	
модеран	

⁷ Наставник уводи називе житарица у складу са потребама и интересовањима ученика.

Здравље

здрав начин живота

природа	Волим да се шетам у природи и да дишем свеж ваздух.
користити	
ваздух	Треба користити пуно воћа и поврћа.
свеж	Брза храна није здрава.
дисати	Житарице и млечни производи су здрава храна.

Образовање

специјализоване учионице; писмени задаци; контролни задаци; основни појмови из математике и физике

кабинет	
узвичник	
упитник	
зарез	Кабинети за хемију и биологију су у приземљу, а кабинети за математику и физику су на првом спрату.
наслов	
тачан	Ово је тачан одговор, а ово је погрешан.
погрешан	
питање	Нисам разумео/разумела питање.
одговор	Желим да поправим оцену.
поправити/ поправљати	Три пута два је шест.
подељено	Шест подељено са два је три.
пута	Ова реч ми је непозната.
заграда	Моја кућа је два километра далеко од школе.
круг	Попио/попила сам пола литра млека.
квадрат	Молим Вас, килограм кромпира.
правоугаоник	Молим, двеста грама саламе.
километар/метар	
килограм/грам	
литар	
(не)познат	

Природа

разноврсност биљног и животињског света; описивање временских прилика

биљни свет	Дрвеће и цвеће су део биљног света.
животињски свет ⁸	На нашој планети је богат животињски свет.
магла	Јутрос је била магла и улице су биле мокре.
дуга	Јуче је била јака олуја, грмело је и севало је. Падао је лед.
лед	У суботу је било невреме.
грмети	Дугу можемо да видимо после кише.
севати	
невреме	
олуја	
мокар	
сув	

Спорт

тимски и индивидуални спортови; познати спортисти

тимски спорт	Фудбал и кошарка су тимски спортови, а тенис је индивидуални спорт.
индивидуални спорт ⁹	
гимнастика	Мој друг се бави гимнастиком, а другарица се бави атлетиком.
атлетика	
шутирати	Дечаци су шутирали лопту у гол.

⁸ Наставник уводи називе биљки и животиња у складу са потребама и интересовањима ученика.

⁹ Наставник уводи називе тимских и индивидуалних спортова и њихових представника у складу са потребама и интересовањима ученика.

Куповина

куповина у тржним центрима

попуст	У априлу је зимска одећа на попусту.
избор	Увек купујем у овој продавници зато што је велики избор обуће.
бирати/изабрати	Изабрао/изабрала сам ове патике јер су удобне.

Насеља, саобраћај, јавни и услужни објекти

значајни грађевински објекти - културно-историјски споменици; позориште; биоскоп

црква	У центру града је један леп трг.
џамија	На тргу се налази један споменик.
синагога	Лево од споменика је једна стара црква, а десно се налази џамија.
споменик	Иза споменика је позориште,
позориште	а поред позоришта се налази биоскоп.
биоскоп	

Време

временски распоред дневних активности

ујутро	Ујутро устајем у седам сати,
увече	доручкујем и идем у школу. У школи сам пре подне. У подне једем воће,
подне	а ручам око три сата. После подне се одмарам и учим. Увече идем на тренинг.

Култура, уметност, медији

филм; телевизијска и радио емисија за децу; основни музички инструменти; концерт

емисија	Гитара је музички инструмент.
музички/видео-спот	На концерту је свирао Стефан Миленковић.
гитара ¹⁰	Гледао/гледала сам емисију о Николи Тесли.
свирати	
концерт	Моји другови су направили видео-спот.

Нетематизована лексика

глаголи; предлози; придеви; прилози

мислити	између
о	пре
са	после
из	доста
око	скоро/ускоро

¹⁰ Наставник уводи називе инструмената у складу са потребама и интересовањима ученика.

РЕЧНИК ПО ВРСТАМА РЕЧИ

7. РАЗРЕД

Именице

1. атлетика	16. индивидуални спорт	31. музички/видео-спот	46. пријатељ/пријатељица
2. биљни свет	17. кабинет	32. наслов	47. природа
3. биоскоп	18. квадрат	33. невреме	48. синагога
4. брашно	19. килограм/грам	34. обућа	49. синтетика/синтетички
5. ваздух	20. километар/метар	35. одговор	50. споменик
6. вуна/вунени	21. кожа/кожни	36. одећа	51. Србин/Српкиња
7. гимнастика	22. комшија/комшеница	37. олуја	52. сухомеснати производ
8. гитара	23. концерт	38. осећање	53. тимски спорт
9. дуга	24. круг	39. памук/памучни	54. узвичник
10. емисија	25. лед	40. пиринач	55. уље
11. животињски свет	26. литар	41. питање	56. упитник
12. житарица	27. љубав	42. подне	57. црква
13. заграда	28. магла	43. позориште	58. џамија
14. зарез	29. место	44. попуст	
15. избор	30. млечни производ	45. правоугаоник	

Придеви

1. (не)познат	4. модеран	7. сâм	9. сув
2. заљубљен	5. мокар	8. свеж	10. тачан
3. мастан	6. погрешан		

Глаголи

1. бирати/изабрати	6. користити	11. поправити/поправљати	16. уживати
2. видети (се)/виђати (се)	7. мислити	12. разговарати	17. упознати (се)
3. грмети	8. налазити се	13. свирати	18. шалити се
4. дисати	9. облачити (се)/обући (се)	14. севати	19. шутирати
5. значити	10. обувати (се)/обути (се)	15. ставити/стављати	

Прилози

1. доста	3. скоро/ускоро	4. увече	5. ујутро
2. подељено			

Предлози

1. из	3. о	5. после	7. са
2. између	4. око	6. пре	

Речце

1. пута

РЕЧНИК ПО ТЕМАТСКИМ ОБЛАСТИМА

8. РАЗРЕД

Програм А

Основни садржаји тематских области	Препоручена лексика	Препоручени модели
------------------------------------	---------------------	--------------------

Лично представљање

основне информације о себи – кратка биографија

почети/почињати
завршити/завршавати
наставити/настављати
уписати (се)/
уписивати (се)

Зовем се Ненад Јокић. Рођен сам 14. априла 2002. године у Ћуприји. Основну школу сам завршио 2017. године. Средњу медицинску школу сам уписао исте године у Београду. После средње школе планирам да се упишем на медицински факултет. Говорим енглески језик, а ове године сам почео да учим француски. Добро користим ворд и ексел, а мало и фото-шоп.

Породица и људи

људске врлине и мане

тврдоглав
упоран
радознао
храбар
плашљив
дружељубив
описати/описивати

Мој друг је упоран и тврдоглав.
Овај дечак је врло радознао, жели све да зна.
Зец је плашљива животиња.
Мартин Лутер Кинг је био храбар човек.
- Опиши своју најбољу другарицу.
- Моја другарица је паметна, духовита и дружељубива.

Живот у кући

одржавање стамбеног простора (кречење, поправке); планирање и организација послова и обавеза у кући; породична окупљања

кречити/окречити	Не волим да кречим, али следеће седмице морам да окречим своју собу.
мајстор	
струја	Јутрос од девет до једанаест није било струје.
покварити (се)/ кварити (се)	Телевизор се покварио, морамо да позовемо мајстора.
планирати	
организовати	Мој рођендан је следеће недеље.
слободан	Организоваћу журку у стану.
заузет	Планирам да позовем све другове из разреда.
журка	
звати/позвати	- Да ли си слободан/слободна вечерас? - Нисам, идем на тренинг, али сам слободна сутра увече.

Храна и пиће

припремање хране; здраве навике у исхрани

пећи/испећи	- Мама, шта правиш данас за ручак?
пржити/испржити	- Печем месо и пржим кромпир.
шницла	Супу сам направила јуче, сада само морам да је угрејем.
роштиљ	Највише волим шницле и помфрит, а знам да то није здраво.
цедити/исцедити	Сутра идемо на излет и правићемо роштиљ.
грејати/угрејати	
разноврстан	- Како да направим лимунаду?
витамин	- Лако је. Исцеди лимун, додај шећер и воду. И то је све.
	Треба користити разноврсно воће и поврће зато што имају пуно различитих витамина.

Одећа и обућа

естетска компонента изгледа; накит и модни детаљи

шминкати (се)/
нашминкати (се)
бријати (се)/
обријати (се)
фризура
накит
прстен
ланчић
наруквица
минђуша
златан
сребрн
каиш
кравата

Моји родитељи вечерас иду у позориште. Мама је направила лепу фризуру и сада се шминка. Тата се брије у купатилу. Мама је на сто ставила накит: златан прстен, наруквицу, ланчић и сребрне минђуше које је добила од баке. На кревету је татино тамно плаво одело, светло плава кравата и црни кожни каиш.

Здравље

адолесценција, опасност од болести зависности

пубертет
постати/постајати
зависан
дрога
алкохол
опасан

Дечаци и девојчице се мењају у пубертету.
Дрога и алкохол су опасни зато што људи брзо постају зависни.
Много младих људи је зависно од компјутерских игрица.

Образовање

могућности даљег школовања; врсте средњих школа; занимања; основни појмови из хемије

полагати / положити

просек

грешити/погрешити

матура

гимназија

средња стручна школа¹¹

сведочанство

диплома

атом

молекул

кисеоник¹²

Ове године завршавам 8. разред. У јуну ћу полагати матуру. Добићу сведочанство и диплому. Надам се да ћу моћи да се упишем у гимназију јер имам добар просек. Мој друг ће се уписати у средњу електротехничку школу зато што воли математику и физику.

Молекул воде (H₂O) има један атом кисеоника и два атома водоника.

Природа

екологија; заштита природе

екологија

бринути се

глобално загревање

просечан (просечна температура)

повећати (се)/

повећавати (се)

смањити (се)/

смањивати (се)

прљати (се)/

упрљати (се)

загађен

рециклирати

Сви људи морају да се брину о нашој планети. Највећи проблем је глобално загревање. Просечна температура се сваке године повећава. Шта треба да радимо да се температура смањи? То је најважније питање екологије. Не смемо да прљамо природу и морамо више да рециклирамо. Ваздух, земља, реке и океани су загађени.

11 Наставник уводи називе средњих школа према потребама и интересовањима ученика.

12 Наставник уводи називе хемијских елемената према потребама и интересовањима ученика.

Спорт

актуелне и традиционалне спортске манифестације; понашање на спортским манифестацијама

такмичење	У нашој школи ће бити такмичење у малом фудбалу.
Олимпијске игре	Олимпијске игре се организују сваке четврте године.
медаља	За прво место на такмичењу добијамо златну медаљу, а за друго место сребрну.
химна	Када певамо химну треба да устанемо.
вређати (се)/увредити (се)	За кога навијаш? Не треба да вређамо противника на утакмици.
навијати	
противник	

Куповина

куповина у специјализованим продавницама (продавница спортске опреме, књижара...)

књижара	У књижари купујемо књиге, свеске оловке, бојице...
спортска опрема	У продавници спортске опреме купујем тренерке и патике.
намештај	Желимо да купимо нови кауч и идемо у продавницу намештаја.
бензинска станица	Немамо горива, морамо на бензинску станицу.
гориво	
цвећара	Моја комшиница ради у цвећари.

Насеља, саобраћај, јавни и услужни објекти

културно-историјски споменици; коришћење јавног превоза; понашање у саобраћају; музеј; галерија

тврђава	У мају смо ишли на екскурзију у Београд. Путовали смо аутобусом.
зграда	Прво смо ишли на Калемегдан. То је стара београдска тврђава која се налази изнад Саве и Дунава.
саобраћај	На Калемегдану се налази и један музеј, две цркве и једна галерија.
гужва	После тога смо ишли у Кнез Михаилову улицу. То је пешачка улица и у њој нема саобраћаја. У тој улици је увек гужва, зато што има пуно продавница, књижара и ресторана.
мост	После подне смо ишли у зоолошки врт. Аутобус је стао на паркинг који се налазио преко пута зоолошког врта. Морали смо да идемо преко пешачког прелаза, јер је на улици било пуно аутомобила.
раскрсница	Купили смо карту, гледали смо животиње, шетали се и уживали у лепом дану.
карта	
музеј	
галерија	

Време

временски распоред недељних активности

За продукцију ове тематске јединице користи се већ усвојена лексика.	Кад идем у школу, устајем у седам сати. У школу идем пешке. Часови су од осам до пола два. Када имам шест часова, идем кући раније. Суботом и недељом спавам дуже. Пре подне помажем мами у кући, а после подне се виђам са пријатељима. Играмо фудбал или компјутерске игрице. Понекад идемо у биоскоп. Кад је лепо време, идемо на базен. Недељом после подне радим домаће задатке.
--	---

Култура, уметност, медији

позоришна представа; интернет и друштвене мреже (предности и мане)

представа	- Купи/купила сам карте за позориште. Идемо сутра. - Одлично!
друштвена мрежа	Како се зове представа? - „Госпођа министарка“ од Бранислава Нушића. - То је добра комедија!
порука	- Које друштвене мреже користиш? - Користим фејсбук, не волим инстаграм. - А ја више волим инстаграм. - Да ли ћеш ићи на утакмицу вечерас? - Још не знам. Имам тренинг и не знам када ће се завршити. Послаћу ти поруку да ли идем. Надам се да ћу ићи.

Нетематизована лексика

заменице; везници; придеви; глаголи

свој	следећи
да (везник)	прошли
као	заборавити
различит	надати се

РЕЧНИК ПО ВРСТАМА РЕЧИ

8. РАЗРЕД

Именице

1. алкохол	14. журка	27. мост	40. роштиљ
2. атом	15. зграда	28. музеј	41. саобраћај
3. бензинска станица	16. каиш	29. накит	42. сведочанство
4. витамин	17. карта	30. намештај	43. спортска опрема
5. галерија	18. кисеоник	31. наруквица	44. средња стручна школа
6. гимназија	19. књижара	32. Олимпијске игре	45. струја
7. глобално загревање	20. кравата	33. порука	46. такмичење
8. гориво	21. ланчић	34. представа	47. тврђава
9. гужва	22. мајстор	35. просек	48. фризура
10. диплома	23. матура	36. противник	49. химна
11. дрога	24. медаља	37. прстен	50. цвећара
12. друштвена мрежа	25. минђуша	38. пубертет	51. шницла
13. екологија	26. молекул	39. раскрсница	

Придеви

1. дружељубив	6. опасан	11. различит	16. тврдоглав
2. зависан	7. плашљив	12. разноврстан	17. упоран
3. загађен	8. просечан	13. следећи	18. храбар
4. заузет	9. прошли	14. слободан	
5. златан	10. радознао	15. сребрн	

Заменице

1. свој

Глаголи

1. бријати (се)/ обријати (се)	8. звати/позвати	15. пећи/испећи	22. пржити/испржити
2. бринути се	9. кречити/окречити	16. планирати	23. прљати (се)/ упрљати (се)
3. вређати (се)/ увредити (се)	10. навијати	17. повећати (се)/ повећавати (се)	24. рециклирати
4. грејати/угрејати	11. надати се	18. покварити (се)/ кварити (се)	25. смањити (се)/ смањивати (се)
5. грешити/ погрешити	12. наставити/ настављати	19. полагати/ положити	26. уписати (се)/ уписивати (се)
6. заборавити	13. описати/описивати	20. постати/постајати	27. цедити/исцедити
7. завршити/ завршавати	14. организовати	21. почети/почињати	28. шминкати (се)/ нашминкати (се)

Везници

1. да	2. као
-------	--------

СУМАТИВНИ РЕЧНИК ЗА II ЦИКЛУС ОБРАЗОВАЊА

<p>А</p> <p>1. аеродром</p> <p>2. Азија</p> <p>3. алкохол</p> <p>4. Америка</p> <p>5. атлетика</p> <p>6. атом</p> <p>7. Аустралија</p> <p>8. аутобуска станица</p> <p>9. Африка</p>	<p>35. високо</p> <p>36. витамин</p> <p>37. воћњак</p> <p>38. вратити (се)/враћати (се)</p> <p>39. врећати (се)/увредити (се)</p> <p>40. вуна/вунени</p>	<p>69. доста</p> <p>70. дрога</p> <p>71. дружељубив</p> <p>72. дружити се</p> <p>73. друштвена мрежа</p> <p>74. дугме</p> <p>75. духовит</p>	<p>И</p> <p>101. играч</p> <p>102. игрица</p> <p>103. из</p> <p>104. иза</p> <p>105. избор</p> <p>106. губити/изгубити</p> <p>107. између</p> <p>108. изнад</p> <p>109. индивидуални спорт</p> <p>110. инсект</p> <p>111. сећи/исећи</p> <p>112. испод</p> <p>113. испред</p> <p>114. исти</p> <p>115. историја</p>
<p>Б</p> <p>10. бавити се</p> <p>11. Бајрам</p> <p>12. бацити/бацати</p> <p>13. башта</p> <p>14. бензинска станица</p> <p>15. бибер</p> <p>16. биљка</p> <p>17. биљни свет</p> <p>18. биологија</p> <p>19. биоскоп</p> <p>20. бирати/изабрати</p> <p>21. бити</p> <p>22. Божић</p> <p>23. брада</p> <p>24. брашно</p> <p>25. бријати (се)/обријати (се)</p> <p>26. бринути се</p> <p>27. бркови</p> <p>28. бројати</p>	<p>Г</p> <p>41. галерија</p> <p>42. географија</p> <p>43. гимназија</p> <p>44. гимнастика</p> <p>45. гитара</p> <p>46. главни град</p> <p>47. глобално загревање</p> <p>48. горак</p> <p>49. горе</p> <p>50. гориво</p> <p>51. гост</p> <p>52. грана</p> <p>53. грејати/угрејати</p> <p>54. грешити/погрешити</p> <p>55. грмети</p> <p>56. гужва</p>	<p>Е</p> <p>76. Европа</p> <p>77. екологија</p> <p>78. емисија</p>	<p>Ж</p> <p>79. железничка станица</p> <p>80. животињски свет</p> <p>81. житарица</p> <p>82. журка</p>
<p>В</p> <p>29. важно</p> <p>30. ваздух</p> <p>31. венчати се</p> <p>32. весео</p> <p>33. видети (се)/виђати (се)</p> <p>34. виноград</p>	<p>Д</p> <p>57. дуга</p> <p>58. да (везник)</p> <p>59. дати</p> <p>60. датум</p> <p>61. део</p> <p>62. диплома</p> <p>63. директор/директорка</p> <p>64. дисати</p> <p>65. до</p> <p>66. добро</p> <p>67. додати/додавати</p> <p>68. доле</p>	<p>З</p> <p>83. заборавити</p> <p>84. зависан</p> <p>85. завршити/завршавати</p> <p>86. загађен</p> <p>87. заграда</p> <p>88. залубљен</p> <p>89. занимање</p> <p>90. занимљив</p> <p>91. зарез</p> <p>92. затворити/затварати</p> <p>93. заузет</p> <p>94. звати/позвати</p> <p>95. зграда</p> <p>96. земља</p> <p>97. зими</p> <p>98. зимски</p> <p>99. златан</p> <p>100. значити</p>	<p>Ј</p> <p>116. јесењи</p> <p>117. јефтин</p> <p>118. јунетина</p>
			<p>К</p> <p>119. кабинет</p> <p>120. кад(а)</p> <p>121. каиш</p> <p>122. као</p> <p>123. капут</p> <p>124. карта</p> <p>125. касно</p> <p>126. квадрат</p> <p>127. квалитетан</p> <p>128. килограм/грам</p> <p>129. километар/метар</p> <p>130. кисеоник</p> <p>131. кљун</p> <p>132. књижара</p> <p>133. коврцав</p> <p>134. кожа/кожни</p> <p>135. који</p> <p>136. колико</p>

292. реп
293. перна
294. ретко
295. рециклирати
296. родити се
297. роштиљ
298. ружан

С

299. сáм
300. са
301. сала
302. саобраћај
303. сат
304. сведочанство
305. свеж
306. сви
307. свињетина
308. свирати
309. свој
310. севати
311. серија
312. синагога
313. синтетика/
синтетички
314. сирће
315. скакати/скочити
316. скоро/ускоро
317. скуп
318. слава
319. славити
320. следећи
321. слободан
322. ломити/сломити
323. слушати
324. смањити (се)/
смањивати (се)
325. смети
326. со
327. споменик
328. спорт
329. спортска опрема
330. спрат

331. спремачица
332. Србија
333. Србин/Српкиња
334. сребрн
335. средња стручна
школа
336. српски језик као
нематерњи
337. стабло
338. ставити/стављати
339. степенице
(степеник)
340. страна
341. страни језик
342. струја
343. сув
344. судија
345. судити
346. супа
347. сухомеснати
производ

Т

348. такмичење
349. тамо
350. тачан
351. тврдоглав
352. тврђава
353. телетина
354. техничко и
информатичко
образовање
355. тим
356. тимски спорт
357. трг
358. требати
359. тржни центар
360. троугао
361. тужан

у
362. увек
363. увече

364. уживати
365. узак
366. узвичник
367. ујутро
368. уље
369. уписати (се)/
уписивати (се)
370. упитник
371. упознати (се)
372. упоран
373. Ускрс
374. устати/устајати

Ф

375. фабрика
376. физичко
васпитање
377. фризура
378. фудбалер/
фудбалерка

Х

379. хиљада
380. химна
381. храбар
382. хранити (се)
383. хтети

Ц

384. цветати/
процветати
385. цвећара
386. цедити/исцедити
387. црква

Ч

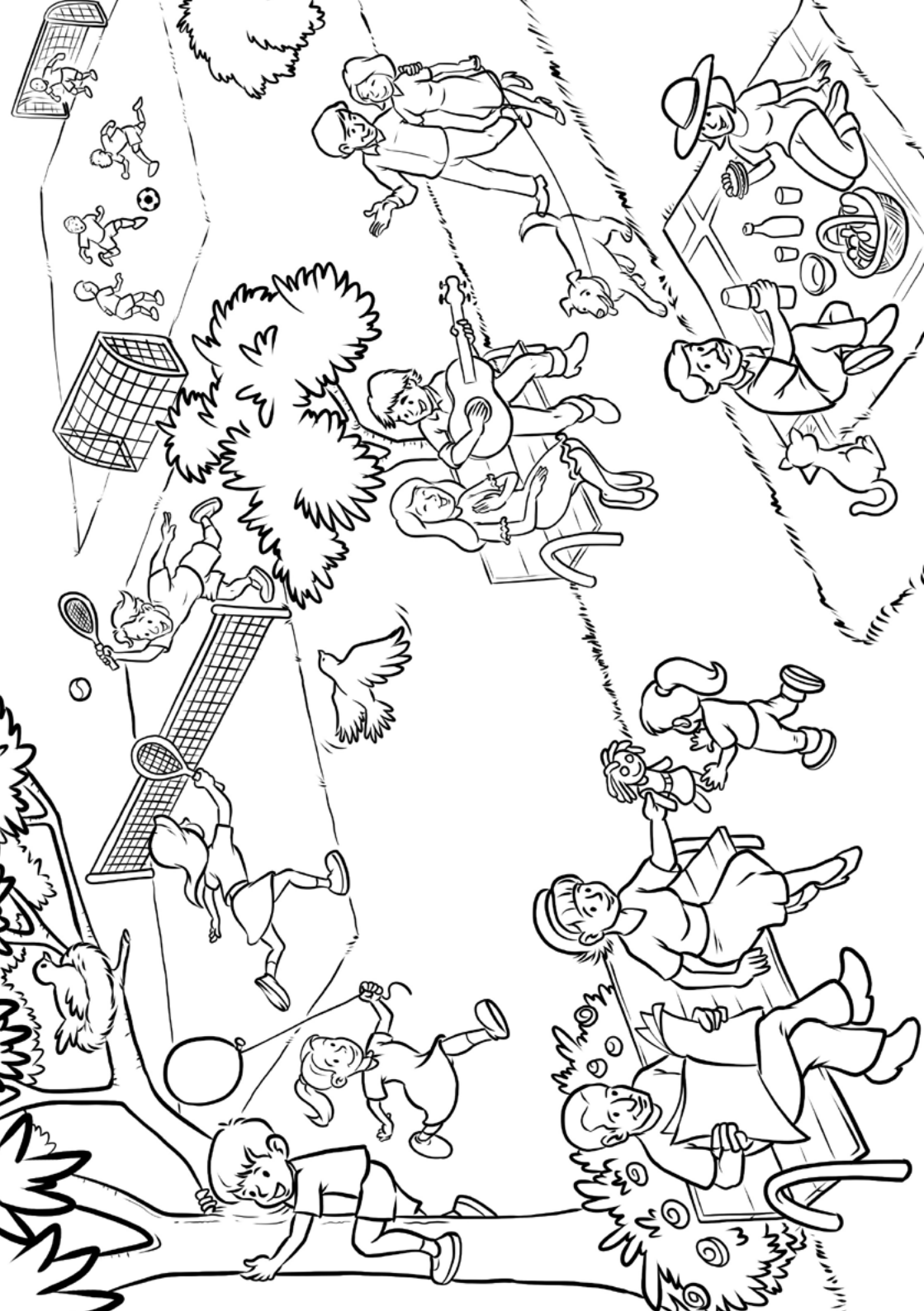
388. често
389. човек
390. чувати
391. чути

Џ

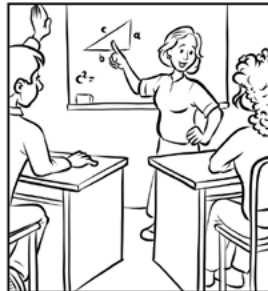
392. џамија

Ш

393. шалити се
394. шерпа
395. шестар
396. шетати(се)/
прошетати (се)
397. широк
398. шминкати (се)/
нашминкати (се)
399. шницла
400. шутирати

1. Saobraćajna nesreća se desila dok je devojčica čitala knjigu.

2. Saobraćajna nesreća se desila dok...
